

Representantforslag 35 S (2020–2021)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Kristoffer Robin Haug og Lars Haltbrekken om å lage en plan for hvor mange flere asylsøkere Norge skal evakuere fra Hellas i 2021 og at økningen i antall evakuerte asylsøkere innen Europa ikke skal føre til at Norge tar imot færre kvoteflyktninger via FN.

NOAS støtter forslagene som fremmes. Situasjonen for asylsøkere i Hellas har vært graverende over svært lang tid, og barn har ikke fått grunnleggende menneskerettigheter ivaretatt. Norge er medansvarlig for situasjonen i de greske leirene, og har et ekstra ansvar for å avhjelpe.

NOAS mener regjeringen kan og bør relokalisere 1500 barn/barnefamilier fra Hellas over to år, slik at de kan få tilgang til asylinstituttet og få asylsaken behandlet her i Norge. Relokalisering av asylsøkere bør ikke gå på bekostning av kvoteflyktninger.

Norge har kapasitet

I forslag til statsbudsjett for 2021, sparer regjeringen store summer på lave asylankomster. Fra januar til september i år, har kun 1108 personer søkt beskyttelse i Norge. Det gir særlig grunn til at Norge bør ta imot langt flere enn 50 fra Hellas. Norge har kapasitet: asylankomstene er rekordlave, og kommunene er klare til å ta imot. Norge har høy smittevernberedskap i ankomst, mottak og utlendingsforvaltningen.

Ikke alle internasjonale utfordringer kan løses ved at Norge sender penger og forventer løsninger i nrområdet. Det har åpenbart ikke løst problemet å sende penger til Hellas.

Situasjonen i leirene i Hellas

«Hotspot»-leirer ble etablert i Italia og Hellas våren 2015 av EU-kommisjonen, som del av European Agenda on Migration¹. Organisering av mottak av asylsøkere i hotspot-leirene har fra 2016 inngått som del av EU-Tyrkia-erklæringen.²

I tillegg til at Tyrkia betales for å huse i særdeleshet syriske flyktninger, men også asylsøkere fra andre land (i hovedsak Afghanistan og Iran), ligger det i avtalen at flyktninger med behov for beskyttelse kan returneres fra greske hotspots til Tyrkia. I følge EU ble imidlertid kun 2.735 asylsøkere returnert til Tyrkia fra de greske øyene i løpet av de fire første årene av EU-Tyrkia avtalen (mars 2016 - mars 2020).³

Asylsøkerne som samles i leirene i Hellas får ikke reise videre til fastlandet, men skal avvente behandling av sine saker på øyene. Hotspots ble planlagt som effektive transitt-sentre, men har endt opp som overfylte provisoriske leirer for mennesker som hverken kommer videre

¹ EU-kommisjonen, *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - A European Agenda on Migration*, 13.5.15 (tilgjengelig fra: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/communication_on_the_european_agenda_on_migration_en.pdf).

² European Parliament, *Briefing - Hotspots at EU external borders*, juni 2018 (tilgjengelig fra: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/623563/EPRS_BRI\(2018\)623563_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/623563/EPRS_BRI(2018)623563_EN.pdf)).

³ EU-kommisjonen, *EU-Turkey statement – Four years on*, mars 2020 (tilgjengelig fra: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20200318_managing-migration-eu-turkey-statement-4-years-on_en.pdf).

eller får behandlet sine søknader om beskyttelse innen overskuelig tid.⁴ Allerede sommeren 2018 var det ankommet tre ganger så mange flyktninger og migranter som det hotspots på de greske øyene var beregnet for.

Storkammeret i Den europeiske menneskerettsdomstolen har slått fast at situasjonen i flyktningleirene i Hellas er i strid med Den europeiske menneskerettskonvensjonen artikkel 3.⁵

Norge er medansvarlig

Norge har et ekstra ansvar for å avhjelpe Hellas gjennom relokalisering og stopp av Dublin-overføringer, fordi vi er medansvarlig for den kritiske situasjonen som har oppstått på Schengens yttergrense.

EU-Tyrkia erklæringen er en avtale mellom EU-medlemsland og Tyrkia, som Norge støtter politisk. EU-statene legger til grunn at Tyrkia er et trygt tredjeland for flyktningene, selv om flyktninger som kommer fra land utenfor Europa ikke har tilgang til asylprosedyre og flyktningstatus i Tyrkia. Tyrkia anerkjenner Flyktningkonvensjonen som gjeldende bare for flyktninger fra Europa.⁶

Leirene på øyene i Egeerhavet befinner seg innenfor det som også er Norges Schengen-yttergrense i sør, og Moria-leiren ble opprettet dels med norske EØS-midler.⁷ Vi bidrar økonomisk til gjennomføring av EU-Tyrkia-avtalen ved deltakelse i Frontex grensevokting⁸ og europeisk støttet asylsaksbehandling i Hellas⁹. Dette er forhold som gjør at Norge har et medansvar for barns situasjon i de greske leirene.

Rettsikkerheten svikter

Asylsøkeres rettsikkerhet ivaretas i dag ikke innenfor Schengens yttergrense i sør. Norge og de øvrige europeiske landene forpliktes av Flyktningkonvensjonen, Barnekonvensjonen og Den europeiske menneskerettskonvensjonen til å behandle søknader om beskyttelse og ivareta flyktningbarns grunnleggende rettigheter. Det skjer ikke i hotspot-leirene i dag. På greske øyer holdes de i europeisk bestemte og europeisk finansierte hotspots på ubestemt tid, uten å vite hvor lang tid det kan ta før de kan få sin søknad om beskyttelse behandlet, med mulig anerkjennelse av flyktningstatus.

Kontakt i NOAS: Mona Reigstad Dabour, politisk seniorrådgiver (mrd@noas.org / 480 22 166)

NOAS, 30. oktober 2020

⁴ NOAS, *A critical review of Turkey's asylum laws and practices December 2018 Update – Seeking Asylum in Turkey* (tilgjengelig fra: https://www.noas.no/wp-content/uploads/2019/02/Tyrkia-2018-Update_Web.pdf).

⁵ <https://www.refworld.org/cases,ECHR,5dd6b4774.html>.

⁶ NOAS, *A critical review of Turkey's asylum laws and practices December 2018 Update – Seeking Asylum in Turkey* (tilgjengelig fra: https://www.noas.no/wp-content/uploads/2019/02/Tyrkia-2018-Update_Web.pdf).

⁷ <https://www.nationen.no/article/norge-skal-betale-for-flyktningmottak-i-hellas-med-eos-midler/>.

⁸ <https://www.abcnyheter.no/nyheter/norge/2020/03/02/195653441/frontex-sier-ja-til-a-sende-internasjonal-grensevakt-tropp-til-hellas>.

⁹ <https://stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=75923>.